

**BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA
DIREKCIJA ZA EKONOMSKO PLANIRANJE**

**БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
САВЈЕТ МИНИСТАРА
ДИРЕКЦИЈА ЗА ЕКОНОМСКО ПЛАНИРАЊЕ**

**BOSNIA AND HERZEGOVINA
COUNCIL OF MINISTERS
DIRECTORATE FOR ECONOMIC PLANNING**

**INFORMACIJA
o kretanju makroekonomskih pokazatelja
za januar/siječanj - avgust/kolovoz 2016. godine**

Sarajevo, oktobar/listopad 2016. godine

Sadržaj:

Uvod.....	3
1. Realni sektor.....	4
1.1. <i>Industrijska proizvodnja</i>	4
1.2. <i>Tržište rada</i>	5
2. Javne finansije.....	6
2.1. <i>Indirektni porezi u BiH</i>	6
2.2. <i>Prihodi od direktnih poreza, doprinosa i neporeskih prihoda u BiH</i>	7
3. Cijene, monetarni i finansijski sektor.....	7
3.1. <i>Cijene – Indeks potražaćkih cijena (CPI)</i>	7
3.2. <i>Monetarni agregati</i>	8
3.3. <i>Prosječno stanje računa obaveznih rezervi</i>	9
3.4. <i>Devizne rezerve Centralne banke BiH</i>	10
3.5. <i>Depoziti</i>	11
3.6. <i>Kredit</i>	12
3.7. <i>Berze</i>	13
4. Vanjski sektor.....	14
4.1. <i>Platni bilans</i>	14
4.2. <i>Vanjska trgovina roba</i>	15
5. Strane direktne investicije.....	18

Uvod

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 79. sjednici održanoj 05.03.2009. godine razmotrilo i usvojilo Prijedlog mjera iz nadležnosti Vijeća ministara BiH za ublažavanje uticaja globalne ekonomske krize na privredu BiH. Direkcija za ekonomsko planiranje je zadužena da u vezi sa navedenim prati kretanje makroekonomskih pokazatelja i da izvještaj o kretanju mjesečno dostavlja Vijeću ministara.

Direkcija je zadužena da „Informaciju“ dostavlja mjesečno Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine u svrhu praćenja uticaja svjetske ekonomske krize na ekonomiju BiH.

„Informacija“ obuhvata kretanje glavnih makroekonomskih pokazatelja u BiH za navedeni period. Detaljna pojašnjenja svih oblasti koje su obuhvaćene u ovom dokumentu se mogu naći u Ekonomskim trendovima BiH koje publikuje Direkcija, kvartalno - četiri puta godišnje, te redovno dostavlja Vijeću ministara i Parlamentu BiH.

* * *

Dostupni kratkoročni indikatori ne ukazuju na napredak po pitanju kretanja ekonomske aktivnosti u periodu juli-avgust 2016. Godine, a nakon usporavanja ekonomskog rasta sa 1,9% u prvom na 1,4% u drugom tromjesečju u poređenju sa istim periodom prethodne godine. Zapravo pokazatelji poput robnog izvoza i uvoza, te industrijske proizvodnje ukazuju na moguće daljnje usporavanje.

Tako je robni izvoz nakon nominalne stope od 2,9% u prvom polugodištu, tokom perioda juli-avgust stagnirao na godišnjem nivou sa stopom od 0,1%. Ovo je bilo praćeno usporenjem, u velikoj mjeri izvozno orjentisane, industrijske proizvodnje sa godišnje stope od 4,6% u prvom polugodištu na svega 1,4% rasta (g/g) u prva dva mjeseca trećeg kvartala.

Robni uvoz takođe bilježi nominalni pad od 3,4% (g/g) tokom dva mjeseca trećeg tromjesečja kao rezultat pada izvoza ne računajući električnu energiju od 1,6% (obzirom da izvoz el. energije ne zahtjeva značajno povećanje uvoza), slabljenja domaće tražnje i pada uvoznih cijena. Ipak, čini se da rast domaće tražnje nije značajnije dodatno oslabljen u trećem tromjesečju obzirom da je nominalni rast uvoza kapitalnih dobara od 3%, te dobara široke potrošnje od približno 4% (g/g) u periodu juli-avgust bio tek neznatno ispod godišnjih stopa u drugom tromjesečju (a iznad stopa polugodišta).

U isto vrijeme, rast PDV prihoda (na osnovu poreskih prijava) kao indikatora finalne potrošnje od 1,8% u prva dva mjeseca trećeg tromjesečja je bio nešto veći u odnosu na stopu iz drugog kvartala, ali još uvijek ispod polugodišnje stope.

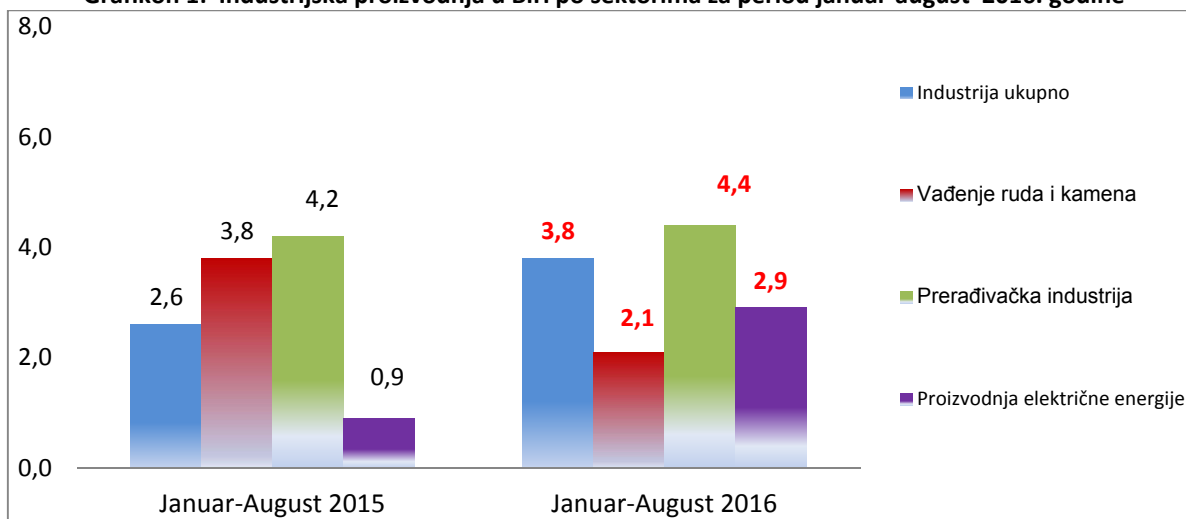
Pomenuti indikatori uz relativno visoku osnovicu iz trećeg kvartala prethodne godine (kada je zabilježen značajan ekonomski rast od 4% na godišnjem nivou) ne ukazuju na moguće jačanje ekonomske aktivnosti u trećem tromjesečju 2016. godine u odnosu na prethodni kvartal, a posebno u odnosu na stope iz prethodne godine.

1. Realni sektor

1.1. Industrijska proizvodnja

Tokom augusta 2016. godine nastavljen je trend rasta industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini, a desezonirani rast u odnosu na prethodni mjesec iznosio je 1,1%. S druge strane, posmatrano na nivou perioda januar-august 2016. godine rast industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini iznosio je 3,8% u odnosu na isti period prethodne godine.¹ Posmatrano po sektorima najznačajnije povećanje proizvodnje ostvareno je u okviru prerađivačke industrije i iznosilo je 4,4% u odnosu na prvih 8 mjeseci prethodne godine. Posmatrano po granama najviše stope rasta su registrirane u okviru izvozno orijentiranih grana prerađivačke industrije kako što su proizvodnja namještaja 21,8%, gotovih metalnih proizvoda 16,5%, hemijskih proizvoda 12,8% i prehrambenih proizvoda 8,8%. S druge strane, najznačajnija smanjenja su registrirana u okviru onih grana u okviru kojih cjenovna kretanja imaju ključnu ulogu, to se ponajviše odnosi na proizvodnju baznih metala i naftnih derivata gdje su zabilježena smanjenja proizvodnje od 6% odnosno 15% u odnosu na isti period prethodne godine. Pored prerađivačke industrije, u periodu januar-august 2016. godine došlo je do povećanja proizvodnje u sektorima rudarstvo i proizvodnja električne energije od 2,1% odnosno 2,9% u odnosu na isti period prethodne godine. Posmatrano po klasifikaciji glavnih industrijskih grupa proizvoda u okviru bh. industrije najznačajnije povećanje proizvodnje ostvareno je u okviru trajnih proizvoda i iznosilo je 21,3%, dok su u okviru ostalih grupa povećanja proizvodnje iznosila oko 3%.

Grafikon 1: Industrijska proizvodnja u BiH po sektorima za period januar-august 2016. godine

Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

1.2. Tržište rada

Na bh. tržištu rada ukupna radna snaga u julu 2016. godine je smanjena što je rezultat znatno bržeg smanjenja broja nezaposlenih lica u odnosu na rast broja zaposlenih lica. Broj zaposlenih lica u julu 2016. godine je iznosio 728,7² hiljada, što je za 1,7% više u poređenju sa julom 2015. godine. Time je administrativna stopa nezaposlenosti u posmatranom mjesecu smanjena za 1,5 p.p. u odnosu na juli

¹ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje "Indeks obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini za august 2016. godine", 25.09.2016.

² Privremeni podatak, izvor: BHAS. Podatak za avgust 2016. godine nije objavljen u periodu pripreme Informacije.

prethodne godine i iznosi 41,6%.³ Broj nezaposlenih lica u BiH u avgustu 2016. godine je smanjen za 3,8% g/g i iznosio je 520,6 hiljada. Iako je najbrža stopa rasta broja zaposlenih lica u julu 2016. godine bila u području djelatnosti poslovanja nekretninama, najveći doprinos ukupnom rastu broja zaposlenih lica je u područjima djelatnosti prerađivačke industrije i trgovine na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala.

Prosječna neto plata u BiH u julu 2016. godine je smanjena za 0,6% g/g (nominalni rast), uz pozitivan realni rast zbog deflacije i iznosi 832 KM. Prosječna penzija u BiH u avgustu 2016. godine iznosila je 358⁴ KM uz stopu rasta od 0,3% g/g, a nivo najniže penzije u BiH ostao je nepromjenjen.⁵ Istovremeno, ukupan broj penzionera je iznosio 662,9 hiljada i veći je za 2,3% g/g.

Tabela 1: Osnovni indikatori⁶ na tržištu rada

Period	Broj zaposlenih lica u BiH	Broj nezaposlenih lica u BiH	Prosječna neto plata u BiH (KM)	Prosječna penzija u BiH (KM)
01.2016.	715.540	539.109	829	358
02.2016.	715.880	536.684	829	361
03.2016.	719.180	530.370	843	360
04.2016.	721.741	524.061	830	360
05.2016.	722.411	518.857	838	359
06.2016.	728.121	518.034	837	359
07.2016.	728.668	520.065	832	359
08.2016.	-	520.565	-	358
Stope rasta g/g				
01.2016.	1,5%	-2,2%	0,2%	0,2%
02.2016.	1,6%	-2,4%	1,1%	-0,1%
03.2016.	1,9%	-3,0%	1,2%	-0,1%
04.2016.	1,5%	-3,4%	-0,4%	0,1%
05.2016.	1,3%	-3,4%	1,0%	0,2%
06.2016.	1,5%	-4,0%	0,4%	0,2%
07.2016.	1,7%	-4,2%	-0,6%	0,2%
08.2016.	-	-3,8%	-	0,3%

Izvor: BHAS, entitetski zavodi za zapošljavanje, Zavod za zapošljavanje BD, entitetski penzioni fondovi, DEP kalkulacije

³ Prema anketi o radnoj snazi iz 2016. godine stopa nezaposlenosti u BiH iznosi 25,4%, što je za 2,3 p.p. manje u odnosu na prošlu godinu.

⁴ Prosječna penzija u BiH je izračunata na osnovu prosječnih mjesečnih penzija ponderisanih udjelom ukupnog broja penzionera u svakom od bh. entiteta u ukupnom broju penzionera. Broj penzionera u BiH predstavlja zbir penzionera koji primaju penzije iz Zavoda za MIO/PIO FBiH i Fonda za PIO RS bez obzira na mjesto prebivališta.

⁵ Najniža penzija u FBiH iznosi 326,2 KM (odnosi se na 20. godina radnog staža), a u RS 174,4 KM (penzijski staž do 15. godina).

⁶ U periodu izrade Informacije podaci o broju zaposlenih lica i prosječnoj neto plati za avgust nisu bili dostupni.

2. Javne finansije

2.1. Indirektni porezi u BiH

Nakon smanjenja bruto i neto prihoda od indirektnih poreza u julu mjesecu, tokom avgusta mjeseca tekuće godine, ponovo bilježe pozitivan rast. Tako su prikupljeni neto prihodi ostvarili rast od 11,5% u odnosu na avgust mjesec prethodne godine. Na rast prihoda od indirektnih poreza najviše je uticao rast prikupljenih prihoda po osnovu PDV-a (7,1 p.p.), kao rezultat pozitivne stope rasta robnog uvoza u istom mjesecu. Ali, treba spomenuti i pozitivan doprinos rastu neto prihoda, koji su dali prihodi od akciza (3,1 p.p.) i putarina (1,3 p.p.). Prema poreskim prijavama, prihodi od PDV-a takođe bilježe povećanje tokom posmatranog mjeseca od 4,9% (uvozni PDV 6,8%, dok je PDV na domaći promet ostao nepromjenjen).

Sredstva za raspodjelu korisnicima, tokom avgusta mjeseca, rasla su nešto sporije od rasta neto priliva. Nakon izdvajanja sredstava za povrate (minimalne rezerve), sredstva namjenjena finansiranju budžeta su rasta stopom od 9,9% g/g. U osmom mjesecu tekuće godine, nastavlja se povećanje obaveza servisiranja vanjskog duga (42,2% g/g). Uprkos povećanju servisiranja obaveza vanjskog duga, preostala sredstava za raspodjelu korisnicima bilježe povećanje (8,3%).

Tabela 2: Naplata i raspodjela prihoda od indirektnih poreza (rast g/g u % ako nije drugačije naznačeno)

	2016 strukt.	2014 jan-avg	2015 jan-avg	2016 jan-avg	jun 16	jul 16	avg 16
Bruto prihodi - prikupljeno	100,0	4,2	3,4	3,0	4,4	-5,3	11,1
Povrati	16,7	12,9	-1,6	-1,3	4,7	-5,3	9,1
Neto prihodi - prikupljeno	83,3	2,5	4,5	3,9	4,4	-5,3	11,5
PDV	51,3	2,8	1,2	4,6	9,2	-7,0	11,9
Carine	3,7	10,7	7,6	-0,3	6,8	-2,1	10,3
Akcize	22,3	-0,1	10,0	1,4	-6,7	-5,8	10,8
Putarine	5,4	4,5	7,4	11,4	10,1	12,4	20,0
Ostali prihodi	0,3	10,5	0,6	0,2	-0,7	-9,0	-8,5
Neusklađeni prihodi	0,4	-10,1	159,1	9,2	-5,2	...	-50,0
Raspoloživo za raspodjelu	100,0	4,1	3,6	2,7	4,3	-4,3	9,4
Minimalne rezerve	16,9	13,0	-1,8	-1,4	4,2	-4,2	6,7
Budžeti	83,1	2,3	4,8	3,6	4,3	-4,3	9,9
Servisiranje vanjskog duga	9,2	27,8	-18,5	11,5	67,0	-5,9	42,2
FBiH	5,9	30,3	-18,5	10,3	64,7	-8,6	52,3
RS	3,3	23,0	-18,5	13,5	70,8	-1,0	26,5
BD	0,0	745,5	10,5	56,0	-8,1	0,0	2,4
Raspodjeljeno nakon servisiranja vanjskog duga	73,8	-0,7	8,4	2,7	-6,0	-4,2	8,3
Institucije BiH	11,7	-0,6	0,6	0,4	-0,8	-9,4	8,7
FBiH	39,4	-1,3	11,2	2,1	-7,9	-3,1	7,6
RS	20,3	0,0	8,2	5,3	-7,1	-3,6	9,1
BD	2,5	2,1	5,5	3,7	5,1	-3,7	10,0

Izvor: UIO BiH

2.2. Prihodi od direktnih poreza, doprinosa i neporeskih prihoda u BiH

U avgustu mjesecu 2016. godine, poreske uprave u BiH su prikupile ukupno oko 523 miliona KM prihoda od direktnih poreza, doprinosa i ostalih prihoda. Time je u posmatranom mjesecu ostvaren rast navedenih prihoda od 9,6%, u poređenju sa istim mjesecom prethodne godine. Navedeni rast je prije svega rezultat rasta pomenutih prihoda u nadležnosti PU FBiH od 14,0%, iako su i prihodi u nadležnosti PU RS takođe ostvarili pozitivnu stopu rasta (1,4%).

U nadležnosti PU FBiH, tokom posmatranog mjeseca, nastavlja se pozitivan trend rasta svih kategorija prihoda (14,0%). Prihodi prikupljeni od direktnih poreza su ostvarili rast od čak 46,9% u poređenju sa istim mjesecom prethodne godine. U okviru direktnih poreza značajan rast su ostvarili prihodi od poreza građana (čak 110,7%), iako je njihov udio u ukupnim direktnim porezima još uvijek jako mali. Kod poreza građana treba posebno istaći porez na promet nepokretnosti kako fizičkih tako i pravnih lica, kao vodećeg poreza ove kategorije. Kod poreza na dobit (53,2%) treba spomenuti da je glavni razlog njihovog povećanja, rast poreza na dobit preduzeća. Ali, ne treba izostaviti ni porez na dobit banaka i drugih finansijskih organizacija. Porez na dohodak je takođe ostavrio značajan rast (26,2%), i kod ove kategorije je primjetan rast naplate zaostalih poreza po ovom osnovu. Kao što je već spomenuto i prihodi od doprinosa (8,9%) i prihodi od taksi, kazni i naknada (11,4%) su tokom posmatranog mjeseca zabilježili povećanje.

Prihodi u nadležnosti PU RS takođe bilježe povećanje, iako znatno skromnije (1,4%). Prihodi od direktnih poreza i doprinosa bilježe pozitivan rast, dok su prihodi po osnovu taksi, kazni i naknada ostvarili neznatno smanjenje (0,1%). U kategoriji direktnih poreza, porez na dohodak je zabilježio skromnu stopu rasta od 1,2% i to zahvaljujući prije svega porezu na lična primanja i porezu na prihode od samostalne djelatnosti. Porez na dobit (18,1%) je rezultat rasta prihoda od poreza na dobit pravnih lica. Doprinosi tokom posmatranog mjeseca bilježe rast od 4,7% uz ujednačene stope rasta pojedinačnih kategorija doprinosa. Do smanjenja kategorije takse, kazne i naknade dovelo je smanjenje u naplati raznih taksi i naknada, dok naknade za priređivanje igara na sreću bilježe povećanje. Takođe, naplata kazni, koncesione naknade i ostali prihodi bilježe povećanje.

Pregled prihoda u prvih osam mjeseci 2016. godine dat je u tabeli ispod, kao i stope rasta istih.

Tabela 3: Prihodi od direktnih poreza, doprinosa, taksi, naknada i sl.

Naziv prihoda	FBiH jan-avg			RS jan-avg			BiH jan-avg		
	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %
	2015	2016		2015	2016		2015	2016	
Direktni porezi	387,4	514,4	32,8	282,4	297,8	5,5	669,8	812,3	21,3
Porez na dohodak	196,0	238,1	21,5	149,4	141,6	-5,2	345,4	379,7	9,9
Porez na dobit	128,7	161,0	25,1	106,4	135,0	26,9	235,2	296,0	25,9
Porezi građana	61,8	114,4	85,0	26,6	21,3	-20,1	88,5	135,7	53,3
Ostali porezi	0,8	1,0	17,4	0,0	0,0	-	0,8	1,0	17,4
Ostale takse, kazne i naknade	372,2	429,2	15,3	228,8	240,6	5,1	601,1	669,8	11,4
Doprinosi	1.827,5	1.922,1	5,2	880,2	881,1	0,1	2.707,7	2.803,2	3,5
PIO	1.010,6	1.058,5	4,7	490,3	492,3	0,4	1.500,9	1.550,7	3,3
Zdravstvo	734,3	776,5	5,8	325,7	323,9	-0,6	1.060,0	1.100,4	3,8
Nezaposleni	82,6	87,1	4,5	24,9	25,0	0,3	107,5	112,1	4,3
Dječija zaštita	0,0	0,0	-	36,7	37,2	1,3	36,7	37,2	1,3
Zapošljavanje invalida	0,0	0,0	-	2,5	2,8	10,9	2,5	2,8	10,9
Fond solidarnosti	74,7	76,3	2,2	49,3	8,6	-82,6	124,0	84,9	-31,5
UKUPNO	2.661,8	2.942,1	10,5	1.440,8	1.428,2	-0,9	4.102,6	4.370,2	6,5

Izvor: Poreska uprava RS i Poreska uprava FBiH

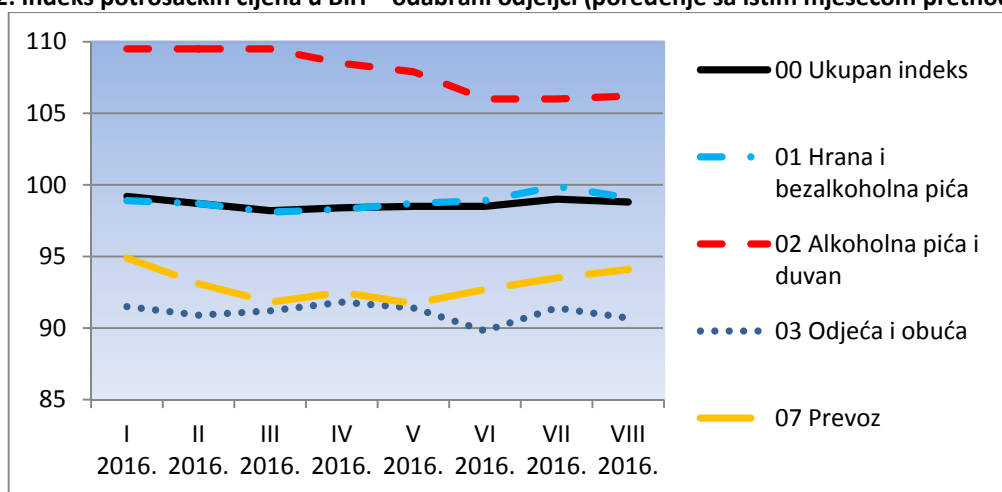
3. Cijene, monetarni i finansijski sektor

3.1. Cijene

U periodu I-VIII 2016. godine, ukupan nivo cijena u BiH mjeren CPI indeksom je smanjen, odnosno deflacija za posmatrani period iznosi 1,3%, dok je u avgustu deflacija iznosila 1,2% g/g. Cijene energenata na svjetskom tržištu (prvenstveno nafte i gasa) u avgustu 2016. godine su takođe smanjene. Cijena sirove nafte u posmatranom mjesecu smanjena je za 1,9% g/g i iznosi 44,8\$/barelu, dok je prirodni gas jeftiniji za 36,2% g/g.⁷ U istom periodu, cijena hrane na svjetskom tržištu je povećana za 2,7%.⁸

Najznačajniji doprinos smanjenju ukupnog indeksa potrošačkih cijena u BiH je bio u odjeljcima prevoza, odjeće i obuće i hrane. Cijene u odjeljku prevoza su bile niže za 5,9% u poređenju sa avgustom 2015. godine, dok su cijene u odjeljku odjeće i obuće niže za 9,3% g/g. Istovremeno, u odjeljku hrane i bezalkoholnih pića registrovana je deflacija od 0,9% g/g. Kao i prethodnih mjeseci 2016. godine, najbrži rast cijena (poređenje g/g) je u odjeljku alkohola i duvana (6,2%).

Grafikon 2: Indeks potrošačkih cijena u BiH – odabrani odjeljci (poređenje sa istim mjesecom prethodne godine)

Izvor: BHAS

⁷ Izvor: MMF baza podataka (sirova nafta - simple average of three spot prices; prirodni gas - Rusija).

⁸ Izvor: MMF baza podataka (indeks hrane).

3.2. Monetarni agregati

Na osnovu podataka CBBiH ukupna novčana masa (M2) je u periodu I-VIII 2016. godine uvećana za 7,6% g/g i iznosi 19,6 mlrd. KM. Rast monetarnih agregata podstaknut je povećanjem prenosivih depozita u domaćoj valuti (17,6% g/g) koji ujedno imaju i najveći udio. Pored toga, značajan doprinos rastu monetarnih agregata imali su gotovina izvan banaka sa stopom rasta od 9,5% g/g i prenosivi depoziti u stranoj valuti (13,5% g/g). U okviru monetarnih agregata jedino su ostali depoziti u stranoj valuti dali su negativan doprinos rastu M2 sa smanjenjem od 1,3% g/g.

Tabela 4: Monetarni agregati (u mil. KM, stanje na kraju perioda)

Period	Gotovina izvan banaka	Prenosivi depoziti u domaćoj valuti	Ostali depoziti u domaćoj valuti	Prenosivi depoziti u stranoj valuti	Ostali depoziti u stranoj valuti	M1	QM	M2
1	2	3	4	5	6	7=2+3	8=4+5+6	9=7+8
01.2016.	3.017	5.085	3.582	1.371	5.546	8.102	10.499	18.601
02.2016.	3.014	5.120	3.575	1.397	5.523	8.134	10.495	18.628
03.2016.	3.035	5.193	3.631	1.420	5.510	8.228	10.561	18.790
04.2016.	3.102	5.221	3.671	1.432	5.497	8.323	10.600	18.923
05.2016.	3.104	5.276	3.630	1.438	5.468	8.380	10.536	18.916
06.2016.	3.156	5.331	3.648	1.430	5.458	8.487	10.536	19.022
07.2016.	3.318	5.485	3.582	1.530	5.452	8.803	10.564	19.367
08.2016.	3.323	5.647	3.618	1.530	5.468	8.970	10.615	19.585
Stopa rasta g/g								
01.2016.	7,0%	15,5%	6,2%	3,3%	4,5%	12,1%	4,9%	7,9%
02.2016.	6,3%	15,8%	4,8%	9,2%	3,1%	12,1%	4,5%	7,7%
03.2016.	7,4%	17,4%	6,9%	9,8%	2,4%	13,5%	4,9%	8,5%
04.2016.	7,5%	16,4%	8,0%	6,6%	1,8%	12,9%	4,5%	8,0%
05.2016.	7,3%	14,2%	6,5%	6,3%	0,7%	11,5%	3,4%	6,8%
06.2016.	9,8%	17,0%	5,9%	3,2%	-0,2%	14,2%	2,3%	7,3%
07.2016.	9,7%	18,0%	4,8%	14,1%	-1,3%	14,7%	2,7%	7,8%
08.2016.	9,5%	17,6%	3,9%	13,5%	-1,3%	14,5%	2,4%	7,6%

Izvor: CBBiH

U analizi komponenti rezervnog novca (M0) na kraju perioda I-VIII 2016. godine primjećuje se da je najznačajniji doprinos rastu M0 dala gotovina izvan monetarnih vlasti (5,5 p.p.) sa stopom rasta od 11,7% g/g. Osim gotovine izvan monetarnih vlasti, depoziti banaka kod monetarnih vlasti takođe su ostvarili rast od 3% g/g.

Iako prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti imaju daleko veću stopu rasta g/g (tabela ispod) u odnosu na prethodne komponente M0, zbog malog udjela imali su znatno skromniji doprinos rastu (0,2 p.p.). U periodu I-VIII 2016. godine novčani multiplikator je iznosio 2,46. Istovremeno, pokrivenost rezervnog novca deviznim rezervama je iznosila 114,7%, a pokrivenost ukupne monetarne pasive deviznim rezervama je iznosila 107,6%.

Tabela 5: Rezervni novac (u mil. KM, na kraju perioda)

Period	Gotovina izvan monetarnih vlasti	Depoziti banaka kod monetarnih vlasti	Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod mon. vlasti	Rezervni novac (M0)
1	2	3	4	5=2+3+4
01.2016.	3.449	4.117	44	7.610
02.2016.	3.484	3.988	49	7.521
03.2016.	3.503	3.942	50	7.496
04.2016.	3.544	4.003	60	7.606
05.2016.	3.597	3.923	6	7.526
06.2016.	3.622	3.949	35	7.606
07.2016.	3.773	3.922	27	7.722
08.2016.	3.908	4.032	28	7.968
Stopa rasta g/g				
01.2016.	7,8%	13,3%	322,1%	11,2%
02.2016.	8,3%	10,8%	160,5%	10,0%
03.2016.	8,5%	10,3%	559,5%	10,1%
04.2016.	8,3%	8,3%	1379,2%	9,1%
05.2016.	9,8%	3,4%	77,5%	6,4%
06.2016.	9,4%	8,4%	734,3%	9,3%
07.2016.	9,2%	4,8%	72,3%	7,1%
08.2016.	11,7%	3,0%	68,3%	7,2%

Izvor: CBBiH

3.3. Prosječno stanje računa obaveznih rezervi

U periodu I-VIII 2016. godine prosječan saldo računa obaveznih rezervi kod CBBiH je uvećan za 5,3% u odnosu na isti period prethodne godine i iznosi 4,0 mlrd. KM. Međutim, nakon što je u julu 2016. godine stupila na snagu Odluka⁹ Upravnog vijeća CBBiH (a odnosi se na visinu stope obavezne rezerve i naknadu na ta sredstva), stopa rasta prosječne obavezne rezerve je znatno uvećana u posmatranom periodu (34,8% g/g). Istovremeno, višak iznad obaveznih rezervi je smanjen za 12,7% g/g.

Time je prosječna stopa obavezne rezerve iznosila 10%, dok je implicitna stopa obavezne rezerve iznosila 20,6%. Detaljan pregled stanja računa obaveznih rezervi predstavljen je u tabeli ispod.

⁹ U julu 2016. godine stupa na snagu nova Odluka Upravnog vijeća CBBiH, a odnosi se na visinu stope obavezne rezerve i naknadu na ta sredstva. Prema novoj odluci, stopa obavezne rezerve iznosi 10%. Na iznos sredstava obavezne rezerve CBBiH neće obračunavati naknadu, dok će na višak sredstava obračunavati naknadu po stopi koja je jednaka 50% stope koju primjenjuje Evropska centralna banka (ECB) na depozite komercijalnih banaka. Izvor: CBBH, <http://cbbh.ba/press/ShowNews/1103>.

Tabela 6: Stanje računa prosječnih obaveznih rezervi (u mil. KM, na kraju perioda)

Period	Osnovica za obračun obavezne rezerve	Prosječne obavezne rezerve	Prosječan saldo računa obaveznih rezervi kod CBBiH	Višak iznad obaveznih rezervi	Stopa obavezne rezerve	Implicitna stopa obavezne rezerve
1	2	3	4	5=4-3	6=3/2	7=4/2
01.2016.	17.382,7	1.504,3	4.110,7	2.606,4	8,7%	23,6%
02.2016.	17.255,3	1.492,0	4.072,0	2.580,0	8,6%	23,6%
03.2016.	17.205,0	1.489,6	3.985,3	2.495,7	8,7%	23,2%
04.2016.	17.222,8	1.492,6	4.007,4	2.514,7	8,7%	23,3%
05.2016.	17.256,3	1.497,4	3.980,4	2.482,9	8,7%	23,1%
06.2016.	17.335,4	1.505,7	3.975,3	2.469,6	8,7%	22,9%
07.2016.	19.259,8	1.926,0	3.964,5	2.038,5	10,0%	20,6%
08.2016.	19.496,0	1.949,6	4.016,8	2.067,2	10,0%	20,6%
Stopa rasta g/g						
01.2016.	6,7%	7,6%	11,2%	13,4%	-	-
02.2016.	6,2%	7,3%	14,3%	18,8%	-	-
03.2016.	5,9%	7,2%	10,8%	13,0%	-	-
04.2016.	5,8%	7,0%	11,8%	14,9%	-	-
05.2016.	4,8%	6,0%	6,9%	7,4%	-	-
06.2016.	5,1%	6,3%	7,1%	7,6%	-	-
07.2016.	15,8%	34,6%	6,5%	-11,0%	-	-
08.2016.	16,0%	34,8%	5,3%	-12,7%	-	-

Izvor: CBBiH

3.4. Devizne rezerve Centralne banke BiH

Bruto devizne rezerve CBBiH su se nastavile uvećavati (poređenje g/g) i na kraju perioda I-VIII 2016. godine iznosile su 9,1 mlrd. KM uz stopu rasta od 8,8%. Iako u strukturi deviznih rezervi investicije u vrijednosne papire i dalje imaju veliki uticaj, primjećuje se da ova komponenta ima značajno manji udio u odnosu na isti period prošle godine (64,9% vs. 84,3%) u korist depozita kod nerezidentnih banaka.

Navedena promjena strukture deviznih rezervi je posljedica izrazito visoke stope rasta depozita kod nerezidentnih banaka, odnosno smanjenja investicija u vrijednosne papire (tabela ispod).

Tabela 7: Devizne rezerve (u mil. KM, stanje na kraju perioda)

Period	Zlato	Držanje SDR	Strana valuta u trezoru CBBiH	Depoziti kod nerezidentnih banaka	Ostalo	Investicije u vrijednosne papire	Bruto devizne rezerve
1	2	3	4	5	6	7	8=2+...+7
01.2016.	192	4	100	937	0	7.404	8.638
02.2016.	211	4	100	656	0	7.603	8.574
03.2016.	204	4	106	1.184	0	7.095	8.593
04.2016.	213	4	111	1.967	0	6.411	8.706
05.2016.	205	1	124	2.271	0	6.035	8.636
06.2016.	224	4	129	2.357	0	6.058	8.773
07.2016.	228	7	135	2.633	0	5.939	8.942
08.2016.	220	4	151	2.835	0	5.930	9.140
Stopa rasta g/g							
01.2016.	-9,8%	-31,0%	19,9%	-52,8%	-	34,5%	10,8%
02.2016.	4,2%	-57,5%	12,1%	-65,5%	-	34,9%	9,3%
03.2016.	-0,3%	-59,6%	9,2%	-1,5%	-	12,9%	10,2%
04.2016.	5,4%	-58,6%	0,9%	44,0%	-	2,6%	9,7%
05.2016.	0,5%	-81,3%	3,2%	62,6%	-	-4,6%	7,3%
06.2016.	13,2%	-39,1%	109,2%	111,8%	-	-7,3%	10,9%
07.2016.	21,5%	1,2%	90,1%	147,6%	-	-13,7%	8,9%
08.2016.	16,4%	10,9%	80,3%	172,2%	-	-16,3%	8,8%

Izvor: CBBiH

3.5. Depoziti

Na kraju osmog mjeseca 2016. godine ukupni depoziti su iznosili 17,2 mlrd. KM sa stopom rasta od (7,9% g/g). Najveći doprinos rastu ukupnih depozita dali su depoziti sektora stanovništva sa rastom od (6,4% g/g), depoziti nefinansijskih preduzeća (7,1% g/g) te depoziti ostalih sektora (7,0% g/g), dok su najviše pali depoziti sekora opšte vlade (-31,1% g/g). Učešće depozita stanovništva u ukupnim depozitima je smanjeno (0,8 p.p.) u odnosu na učešće u prošlom mjesecu.

Tabela 8: Sektorska struktura depozita (u mil. KM, stanje na kraju perioda)¹⁰

Period	Ukupni depoziti	Depoziti stanovništva	Depoziti nefinansijskih preduzeća	Depoziti opšte vlade	Ostali
01.2016.	16.449	9.911	3.723	1.501	1.314
02.2016.	16.481	9.959	3.711	1.514	1.298
03.2016.	16.535	10.074	3.694	1.443	1.324
04.2016.	16.641	10.110	3.700	1.503	1.329
05.2016.	16.689	10.081	3.759	1.515	1.335
06.2016.	16.690	10.132	3.719	1.486	1.352
07.2016.	16.868	10.156	3.866	1.478	1.368
08.2016.	17.216	10.223	3.978	1.644	1.371
Stopa rasta g/g					
01.2016.	8,5%	8,2%	7,0%	17,9%	4,8%
02.2016.	8,8%	7,6%	8,5%	23,9%	3,5%
03.2016.	8,6%	7,6%	8,8%	14,0%	10,1%
04.2016.	8,2%	7,3%	7,0%	17,7%	8,5%
05.2016.	7,6%	7,0%	5,6%	24,8%	2,2%
06.2016.	7,3%	6,8%	3,4%	22,0%	8,1%
07.2016.	7,1%	6,2%	8,9%	8,3%	7,0%
08.2016.	7,9%	6,4%	7,1%	-31,1%	7,0%
Učešće u ukupnim depozitima					
01.2016.	100,0%	60,3%	22,6%	9,1%	8,0%
02.2016.	100,0%	60,4%	22,5%	9,2%	7,9%
03.2016.	100,0%	60,9%	22,3%	8,7%	8,0%
04.2016.	100,0%	60,8%	22,2%	9,0%	8,0%
05.2016.	100,0%	60,4%	22,5%	9,1%	8,0%
06.2016.	100,0%	60,7%	22,3%	8,9%	8,1%
07.2016.	100,0%	60,2%	22,9%	8,8%	8,1%
08.2016.	100,0%	59,4%	23,1%	9,5%	8,0%

Izvor: CBBiH

¹⁰ Sektor nefinansijskih preduzeća čine nefinansijska javna i privatna preduzeća. Sektor opšte vlade čine svi nivoi vlada u BiH. Za potrebe izrade Informacije ostali sektor čine: ostale finansijske institucije, neprofitne organizacije i ostali, jer pojedinačno, ovi sektori imaju malo učešće u ukupnim depozitima, odnosno ukupnim kreditima.

3.6. Krediti

Ukupni krediti na kraju osmog mjeseca iznosili su 16,96 mlrd. KM. po stopi od 2,0% g/g. Na ovako nisku stopu rasta najviše su utjecali slab rast kredita plasiranih sektoru nefinancijskih poduzeća (2,2% g/g.), te negativan rast kredita opće vlade (-5,3% g/g.) i ostalim sektorima (-3,5% g/g.). Pozitivan doprinos rastu je dalo ubrzavanje rasta kredita sektoru stanovništva (sa 2,7% u prošlom mjesecu na 2,9% g/g.).

Tabela 9: Sektorska struktura kredita (u mil. KM, stanje na kraju perioda)

Period	Ukupni krediti	Krediti stanovništvu	Krediti nefinancijskim preduzećima	Krediti opštoj vladi	Krediti ostalim sektorima
01.2016.	16.772	7.752	7.787	1.131	102
02.2016.	16.862	7.770	7.874	1.113	104
03.2016.	16.928	7.828	7.887	1.099	114
04.2016.	16.949	7.871	7.920	1.056	101
05.2016.	16.845	7.881	7.830	1.038	95
06.2016.	16.943	7.917	7.896	1.022	108
07.2016.	16.943	7.917	7.896	1.022	108
08.2016.	16.968	7.949	7.867	1.062	90
Stopa rasta g/g					
01.2016.	2,9%	4,3%	1,7%	1,2%	16,4%
02.2016.	3,2%	4,4%	2,5%	-0,2%	14,5%
03.2016.	3,0%	4,2%	2,4%	-3,5%	26,5%
04.2016.	2,2%	4,0%	1,8%	-7,7%	9,2%
05.2016.	1,4%	3,2%	1,3%	-8,7%	-9,1%
06.2016.	1,3%	2,9%	1,5%	-10,6%	3,9%
07.2016.	2,2%	2,7%	3,6%	-10,9%	2,6%
08.2016.	2,0%	2,9%	2,2%	-5,3%	-3,5%
Učešće u ukupnim kreditima					
01.2016.	100,0%	46,2%	46,4%	6,7%	0,6%
02.2016.	100,0%	46,1%	46,7%	6,6%	0,6%
03.2016.	100,0%	46,2%	46,6%	6,5%	0,7%
04.2016.	100,0%	46,4%	46,7%	6,2%	0,6%
05.2016.	100,0%	46,8%	46,5%	6,2%	0,6%
06.2016.	100,0%	46,7%	46,6%	6,0%	0,6%
07.2016.	100,0%	46,7%	46,6%	6,0%	0,6%
08.2016.	100,0%	46,8%	46,4%	6,3%	0,5%

Izvor: CBBiH

3.7. Berze u BiH

U mjesecu avgustu 2016. godine na Sarajevskoj berzi je ostvaren promet u iznosu od 32,4 mil. KM. Ostvareni promet je manji za 36% g/g i ostvaruje 40,9% ukupnog prometa na berzama u BiH.

U mjesecu avgustu održana je 45. emisija Trezorskih zapisa FBiH čime je metodom višestrukih cijena za emitenta prikupljeno 20.000.313,75 KM što ujedno predstavlja 61,6% prometa na Sarajevskoj berzi.

Na Banjalučkoj berzi u avgustu 2016. godine ostvaren je promet u iznosu od 46,8 miliona KM što čini 59,1% od ukupnog prometa ostvarenog na berzama u BiH u ovome mjesecu. Od ovoga iznosa 40 miliona KM je ostvareno javnom ponudom Blagajničkih zapisa RS što iznosi 85,4% ostvarenog prometa na BLSE u mjesecu avgustu. Promet na BLSE je veći za 118% u odnosu na promet u istome mjesecu prošle godine.

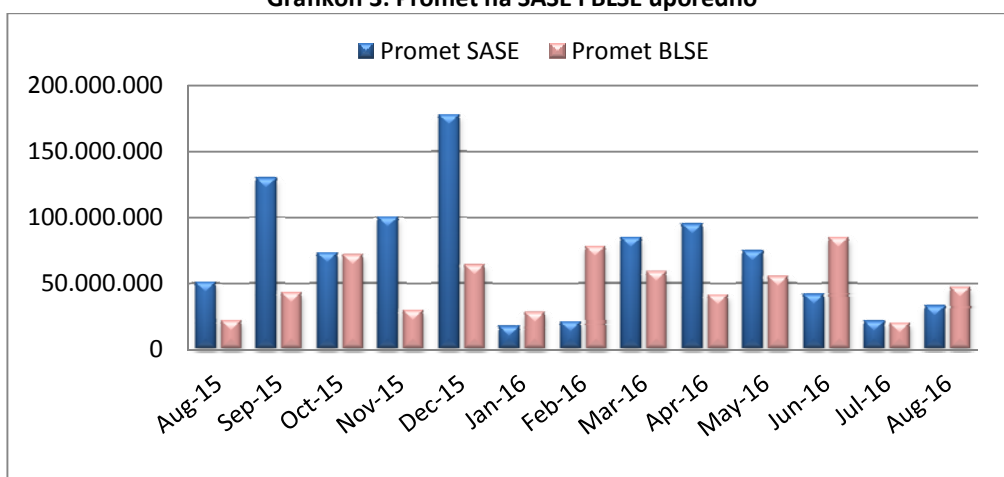
Tabela 10: Promet (u KM) na SASE i BLSE u avgustu 2016. godine

Godina	SASE	BLSE	UKUPNO
Avg-14	26.618.372	56.567.981	83.186.353
Avg-15	50.708.798	21.482.926	72.191.724
Avg-16	32.460.370	46.827.823	79.288.193

Izvor: SASE i BLSE

Ukupan promet na obje berze u mjesecu avgustu 2016. godine je iznosio 79,29 mil. KM i manji je za 9,8% od prometa ostvarenog u istome periodu prošle godine.

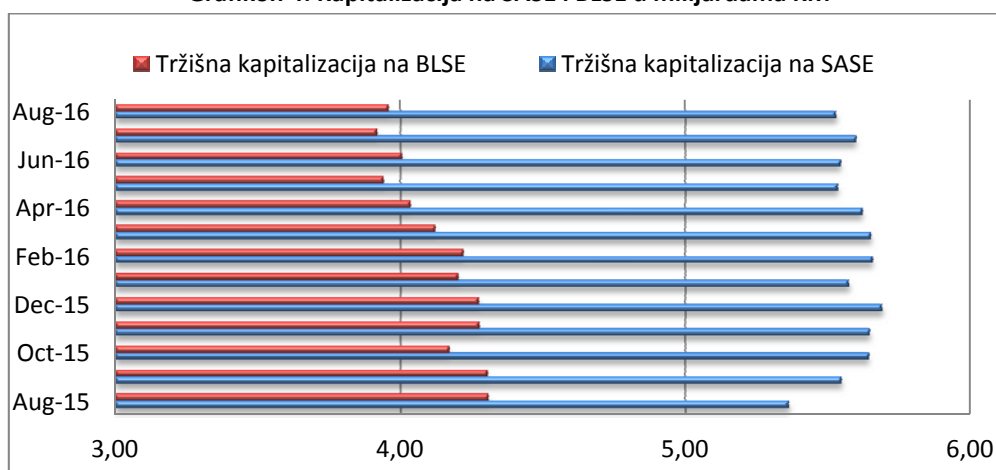
Grafikon 3: Promet na SASE i BLSE uporedno

Izvor: SASE i BLSE

Kapitalizacija na Sarajevskoj berzi na kraju mjeseca avgusta iznosi 5,6 mlrd. KM (rast od 3,1% g/g) i u ukupnoj kapitalizaciji učestvuje sa 58,3%. Kapitalizacija na Banjalučkoj berzi u avgustu 2016. godine iznosi 3,96 milijarde KM i bilježi pad od 8,13% g/g sa učešćem 41,7% u ukupnoj kapitalizaciji. Vrijednost kapitalizacije na obje berze (SASE i BLSE) u avgustu 2016. godine iznosi 9,5 milijardi KM i bilježi pad od 1,9% u odnosu na vrijednosti u mjesecu avgustu 2015. godine.

Grafikon 4: Kapitalizacija na SASE i BLSE u milijardama KM

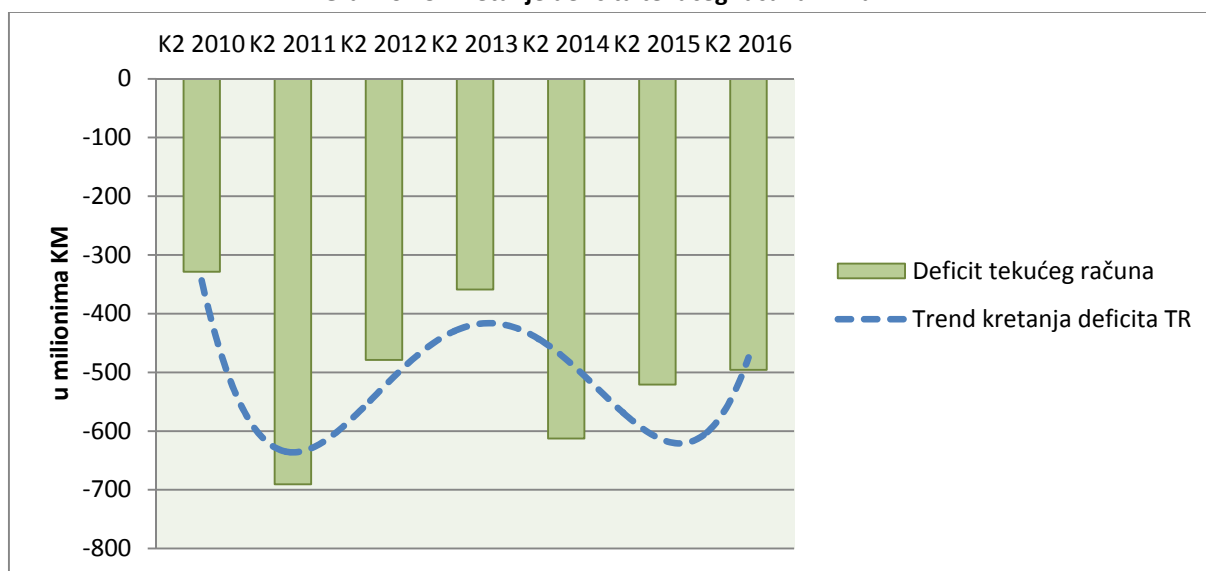
Izvor: SASE i BLSE

4. Vanjski sektor

4.1. Platni bilans Bosne i Hercegovine

Drugi kvartal 2016. godine obilježen je padom deficita tekućeg računa za 4,7% (u odnosu na isti period prošle godine). Prošlogodišnji deficit tekućeg računa u K2 iznosio je 518 miliona KM dok je ove godine taj iznos u K2 bio 494 miliona KM. Na smanjenje deficita tekućeg računa u okviru platnog bilansa Bosne i Hercegovine najvećim dijelom je uticao rezultat deficita vanjske trgovine (koji je povećan za 2,1%) i salda tekućih priliva/odliva novca iz inostranstva (zabilježen porast od 6,1%)

Grafikon 5: Kretanje deficita tekućeg računa BiH u K2

Izvor: Centralna banka BiH

Rast tekućih neto priliva iz inostranstva (primarnog i sekundarnog dohotka) u posmatranom periodu predstavlja rezultat porast priliva od 0,4% i pad odliva za 13,7%. Kod tekućih priliva novca u K2 2016 se može primjetiti porast priliva novca kod domaćinstava za 2,2% uz primjetan porast doznaka građana iz inostranstva za 4,6% (u K2 2016 doznake su iznosile 628 miliona KM). Socijalne beneficije iz inostranstva takođe bilježe pozitivan rast od 1,6% (u K2 2016 su iznosile 279 miliona KM)

Smanjenju odliva novca u inostranstvo najviše je doprinio pad odliva u sektoru nefinansijskih preduzeća, tačnije pad dohodka na vlasnički kapital i udjele u investicionim fondovima za skoro 50% (K2 2016/K2 2015).

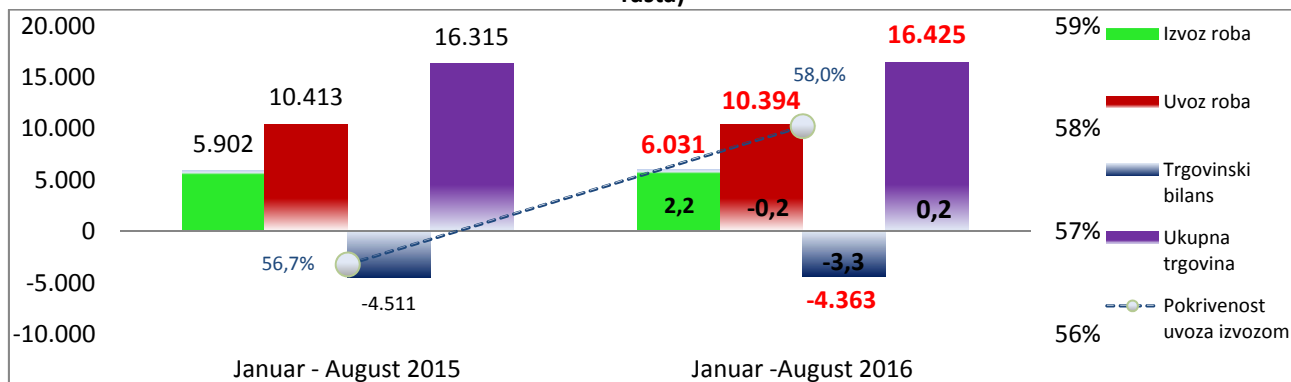
U drugom kvartalu 2015. godine deficit tekućeg računa je najviše finansiran povlačenjem strane aktive u iznosu od 123 miliona KM, povećavanjem obaveza prema inostranstvu za 294 miliona KM (u koji ulazi otplata duga od 147 miliona) te sredstvima deviznih rezervi od 152 miliona KM.

Bitno je napomenuti i to da je vanjski dug po osnovu neto zaduživanja u K2 2016 smanjen za skoro 53% prvenstveno zbog smanjenja zajmova privatnog sektora (dugoročni zajmovi) koji su u K2 2015 bili u iznosu od 162 miliona KM dok su u K2 2016 iznosili 76 miliona KM.

4.2. Vanjskotrgovinska robna razmjena

U Bosni i Hercegovini tokom augusta 2016. godine nastavljeno je povećanje vanjskotrgovinske robne razmjene sa svijetom, što je posljedica registriranog rasta izvoza roba od 5,2% i uvoza roba od 3,8% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Ovo predstavlja nastavak pozitivnog trenda rasta u okviru bh. vanjskotrgovinske razmjene sa početka godine.

Grafikon 6: Vanjskotrgovinska robna razmjena u periodu januar-august 2016. godine (nominalni iznosi i stope rasta)

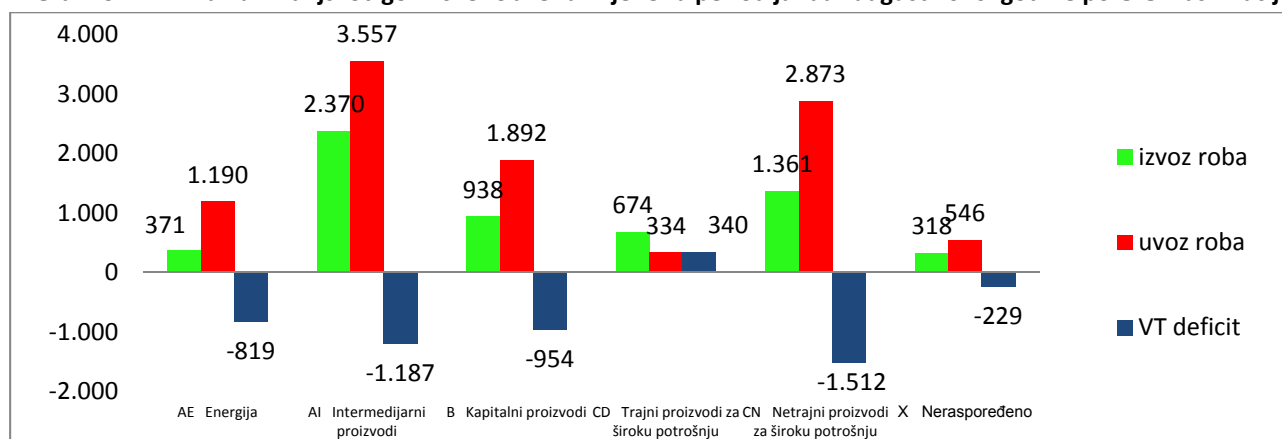

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

Potražnja za bh. proizvodima na tržištima glavnih trgovinskih partnera i kontinuirani rast proizvodnje u okviru izvozno orijentiranih grana prerađivačke industrije omogućili su povećanje izvoza roba iz BiH u periodu januar-august 2016. godine. Tako je ukupni bh izvoz roba u navedenom periodu iznosio nešto više od 6 milijardi KM što predstavlja nominalno povećanje od 2,2% u odnosu na isti period prethodne godine. Ako se pažljivije posmatra struktura ostvarenog rasta izvoza vidljivo je da su povećanja izvoza u okviru izvozno orijentiranih grana bh. prerađivačke industrije kao što su proizvodnja gotovih metalnih proizvoda 21,2%, hemijskih proizvoda 15,2%, namještaja 9,1% i prehrambenih proizvoda 5,7% uspjele da iskompenziraju smanjenja izvoza roba nastala u okviru tradicionalnih izvoznih grana kao što su bazni metali preko 20% i električna energija 7%.¹¹

Ovo potvrđuje i pregled vanjskotrgovinske robne razmjene po GIG klasifikaciji pa je tako smanjenje izvoza zabilježeno u okviru energije 14,6 i intermedijarnih proizvoda 0,6%, dok je s druge strane izvoza povećan u okviru kapitalnih proizvoda 11,2%, trajnih i netrajnih proizvoda za široku potrošnju od 9.6% odnosno 4,4% u odnosu na isti period prethodne godine.

Grafikon 7: Prikaz bh. vanjskotrgovinske robne razmjene za period januar-august 2016. godine po GIG klasifikaciji

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

Posmatrano po glavnim trgovinskim partnerima i blokovima tokom prvih 8 mjeseci 2016. godine izvoz na tržište zemalja EU iznosio je 4,4 milijarde KM što predstavlja povećanje od 3,8%, dok je vrijednost izvezene robe na tržište zemalja CEFTA-e iznosila 863 miliona KM i smanjena je za oko 4,2%. Ako se bh. robni izvoz u istom periodu posmatra po zemljama vidljivo je da su povećanja izvoza ostvarene prilikom izvoza u Njemačku 7,6%, Sloveniju 6,9% i Hrvatsku 6,1% a smanjenja prilikom izvoza u Austriju 3%, Srbiju 6,4% i Italiju od 10,3%

¹¹ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje "Statistika robne razmjene sa inostranstvom januar-august 2016. godine", 20.09.2016. godine.

Tokom posmatranog period došlo je povećanja domaće tražnje, te povećanja proizvodnje u prerađivačkoj industriji što se u određenoj mjeri odrazilo na kretanje bh. robnog uvoza. Tako je ukupni bh. uvoz roba u periodu januar-august 2016. godine iznosio je oko 10,3 milijarde KM što predstavlja stagnaciju sa registriranom stopom od - 0,2% u odnosu na isti period prethodne godine u nominalnom smislu. Međutim, ako se ima u vidu značajan pad uvoznih cijena sa sigurnošću se može konstatovati da je bh. uvoz roba u realnom smislu ostvario pozitivnu stopu rasta. U posmatranom periodu smanjenja uvoza roba registrirana su u okviru kategorija energija 20% i kategorije neraspoređeno 6,5%, a ključni razlog su cjenovna kretanja i pad cijene nafte na svjetskom tržištu.¹² S druge strane, u okviru ostalih kategorija registrirana su povećanja uvoza roba: intermedijarni proizvodi 4,4%, trajni i netrajni proizvodi za široku potrošnju 10% odnosno 4%, te porast uvoza kapitalnih proizvoda od 2,3% u odnosu na isti period prethodne godine.

Posmatrano po glavnim trgovinskim partnerima tokom prvih 8 mjeseci 2016. godine ukupni bh. uvoz roba iz EU iznosio je skoro 6,4 milijarde KM i u poređenju sa istim periodom prethodne godine povećan za 1,9% , dok je uvoz iz zemalja CEFTA-e iznosio 1,3 milijarde KM što predstavlja povećanje od 4%. Posmatrano po glavnim trgovinskim partnerima najznačajnija povećanja uvoza registrirana su prilikom uvoza roba iz Srbije 5%, Italije 6,2%, Slovenije 5,4% i Njemačke od 3,8%, dok je uvoz roba iz Kine i Rusije smanjen za 2,5% odnosno 28,5% u odnosu na isti period prethodne godine.

Vanjskotrgovinski robni deficit u Bosni i Hercegovine periodu januar-august 2016. godine iznosio je preko 4,3 milijarde KM i u odnosu na isti period prethodne godine smanjen je za 3,3%. Ukupna pokrivenost uvoza izvozom roba u odnosu na isti period prethodne poboljšana je za 1,3 p.p i iznosila je 58%. Ako se pokrivenost uvoza izvozom posmatra po trgovinskim blokovima vidljivo je da BiH u prvih 8 mjeseci 2016. godine ostvarila pokrivenost uvoza izvozom roba sa zemljama EU od 69,1%, dok je pokrivenost u okviru CEFTA-e iznosila 65,5%. Detaljniji pregled bh. vanjskotrgovinske robne razmjene sa svijetom u periodu januar-august 2016. godine prikazan je u tabeli ispod:

¹² IMF, Commodity Prices, August 2016.

Tabela 11: Vanjskotrgovinska robna razmjena u BiH prema HS klasifikaciji za period januar-august 2016. godine.

Izvoz i uvoz dobara klasifikovanih prema harmonizovanom sistemu kodova (HS)	IZVOZ				UVOZ				DEFICIT				Pokrivenost uvoza izvozom
	Jan_Aug_2015	Jan_Aug_2016	Jan_Aug_2016	promjena %	Jan_Aug_2015	Jan_Aug_2016	Jan_Aug_2016	promjena	Jan_Aug_2015	Jan_Aug_2016	Aug_2016	promjena	
	u mil KM	u mil KM	g/g	p.p	u mil KM	u mil KM	g/g	p.p	u mil KM	u mil KM	g/g	p.p	
UKUPNO	5899	6031	2.2	2.2	10397	10394	-0.2	-0.2	-4497	-4363	-3.3	-3.3	58.0%
1 ŽIVOTINJE I PROIZVODI ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA	126	94	-25.5	-0.5	333	300	-10.1	-0.32	-207	-206	-0.8	-0.04	31.3%
2 PROIZVODI BILNOG PORIJEKLA	119	167	40.1	0.81	503	502	-0.3	-0.02	-384	-335	-12.9	-1.10	33.2%
3 MASTI I ULJA ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA I BILNOG	69	80	16.7	0.19	97	123	27.2	0.25	-28	-43	52.8	0.33	65.0%
4 PREHRAMBENE PRERAĐEVINE	195	236	21.5	0.71	925	962	4.0	0.36	-731	-726	-0.6	-0.10	24.6%
5 PROIZVODI MINERALNOG PORIJEKLA	506	434	-14.2	-1.22	1563	1261	-19.3	-2.90	-1057	-827	-21.7	-5.10	34.4%
6 PROIZVODI HEMISKE INDUSTRIJE ILI SRODNIH	438	467	6.6	0.49	1037	1056	1.9	0.19	-599	-590	-1.6	-0.22	44.2%
7 PLASTIČNE MASE, GUMA I KAUČUK	188	207	10.1	0.32	650	703	8.2	0.51	-461	-495	7.4	0.76	29.5%
8 KOŽA I KRZNO	107	95	-11.6	-0.21	303	304	0.3	0.01	-196	-210	6.8	0.30	31.2%
9 DRVO I PROIZVODI OD DRVETA	426	470	10.2	0.74	135	156	15.7	0.20	292	314	7.6	-0.50	301.3%
10 CELULOZA, PAPIR I KARTON I NJIHOVI PROIZVODI	169	174	2.9	0.08	255	266	4.2	0.10	-86	-92	6.8	0.13	65.3%
11 TEKSTIL I TEKSTILNI PROIZVODI	319	336	5.3	0.28	626	703	12.2	0.73	-308	-367	19.3	1.32	47.8%
12 OBUĆA, ŠEŠIRI, KAPE I SLIČNI PROIZVODI	437	454	3.8	0.28	225	216	-4.0	-0.09	213	238	12.1	-0.57	210.5%
13 PROIZVODI OD KAMENA, GIPSA, CEMENTA I SLIČNIH	37	39	5.4	0.03	214	230	7.5	0.15	-177	-191	8.0	0.31	16.9%
14 BISERI, PLEMENITI METALI I NJIHOVI PROIZVODI, DRAGO	9	9	-1.2	0.00	8	10	14.3	0.01	0	-1	-650.0	0.03	88.5%
15 BAZNI METALI I PROIZVODI OD BAZNIH METALA	1143	1015	-11.3	-2.18	999	1018	1.9	0.18	144	-3	-102.1	3.28	99.7%
16 MAŠINE, APARATI, MEHANIČKI I ELEKTRIČNI	663	693	4.6	0.52	1404	1425	1.5	0.20	-741	-731	-1.3	-0.21	48.7%
17 TRANSPORTNA SREDSTVA I NJIHOVI DIJELOVI I PRIBOR	211	214	1.4	0.05	704	762	8.4	0.57	-493	-549	11.3	1.24	28.0%
18 SATOVI, MJERNI, MUZIČKI I MEDICINSKI INSTRUMENTI	11	17	56.5	0.10	147	140	-5.0	-0.07	-136	-123	-9.9	-0.30	12.1%
19 ORUŽJE I MUNICIJA, NJIHOVI DIJELOVI I PRIBOR	62	92	47.5	0.50	4	6	36.6	0.01	58	86	48.3	-0.63	1643.8%
20 RAZNI PROIZVODI	666	742	11.5	1.30	230	253	10.2	0.23	436	489	12.1	-1.18	292.8%
21 UMJETNIČKA DJELA, KOLEKCIONARSKI PREDMETI I	1	1	0.0	0.00	1	1	0.0	0.00	0	0	0	0.00	100.0%
98 NERAZVRSTANO	0	0	0.0	0.00	0	0	0.0	0.00	0	0	0.0	0.00	#DIV/0!

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

5. Strane direktne investicije

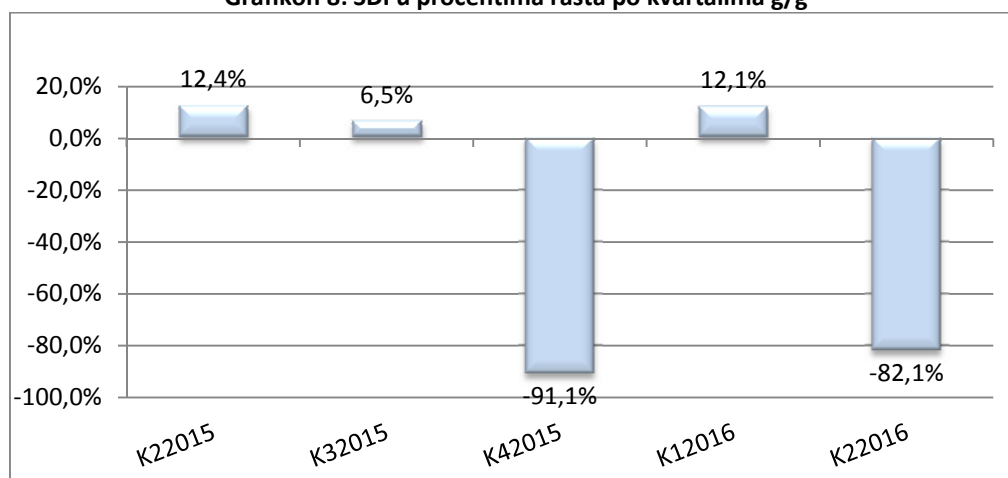
Ulaganja u drugom kvartalu 2016. godine iznosila su 40,78 mil. KM i manja su za 82,1% g/g. Ukupna strana direktna ulaganja u prvom polugodištu 2016. godine, prema podacima u platnom bilansu¹³, iznose 194 mil. KM. Ovo predstavlja smanjenje od 46,8% g/g. Potrebno je napomenuti da ovaj iznos ne sadrži dio koji se odnosi na stavku zadržane zarade koje se zbog računovodstvenih razloga objavljuju samo na kraju godine.

Tabela 12: SDI po kvartalima u 2013, 2014, 2015. i 2016. godini

U milionima KM	K1	K2	K3	K4	K1-K4
2013.	333,2	182,7	2,1	-50,5	467,6
2014.	252,3	202,6	127,2	185,1	767,1
2015.	136,7	227,6	135,4	16,5	516,2
2016.	153,2	40,8			

Izvor: CBBiH

Grafikon 8: SDI u procentima rasta po kvartalima g/g

Izvor: CBBiH

Agencija za ocjenu kreditnog rejtinga Standard & Poor's potvrdila je (11.03.2016. godine) Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting B sa stabilnim izgledima.

¹³ Zadnji dostupni podaci objavljeni u platnom bilansu za prvo polugodište 2016. godine.